

gubernat, et ne citra vel ultra licenter evagentur, A imperialiter ac discrete conservat. Unde Boetius ait: Virtutes medium tenent; si vel infra vel ultra quam oportuerit fiat, a virtute disceditur.

Sexta gratia est *sipirtus intellectus*. Ille sextæ beatitudini, de qua in Evangelio dicitur, congruus: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt* (Matth. v). Nisi enim mentis intuitus diligenter purificatus fuerit, mystica, ac divina liquide intelligere nequit. Nam sicut scriptum est: *Spiritus sanctus disciplinae effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu* (Sap. 1); unde Salomon ait: *Abominatio Domini, cogitationes malæ* (Prov. xv). Hinc alibi dicitur: *Perversæ cogitationes separant a Deo* (Sap. 1). Qui ergo vult sincerum ac lucidum intellectum habere, pravarum cogitationum phantasias ac nebulas studeat B effugare, omni diligentia et cautela cor suum servare. Unde Salomon ait: *Omni custodia serva cor tuum; quia ex ipso vita procedit* (Prov. iv).

Septimum donum est *spiritus sapientiæ*, scilicet quidam internus sapor ac suavissimus gustus; unde

in Ecclesia psallitur: *Gustate, et videte quoniam sua vis est Dominus; vacate, et videte: Accedite ad eum et illuminamini* (Psal. xxxiii, xlv). Hoc divinæ sapientiæ interno gustu superna prælibamus, videlicet contemplantes quam amœnum, quam jucundum sit cœlicolis interesse? ubi nil poterit quod displiceat, adesse, nil quod placeat abesse. Ista septima gratia illi septimæ beatitudini congruit, de qua Dominus dicit: *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur* (Matth. v). Qui enim mentem pacificam et serenam habent, de supernis dulcius sapiunt et subtilius vident. Nam quo quisque est potentior, eo probatur esse et sapientior. Unde Salomon ait: *Doctrina viri per patientiam noscitur* (Prov. xix). De talibus alibi dicitur: *Pax multa diligentibus legem tuam, et non est illis scandalum* (Psal. cxviii). Hæ septem gratiæ sunt septem mulieres virum unum apprehendentes, septem spiritus super florem requiescentes; septem in candelabro lucernæ lucentes, septem in lapide oculi, septem spiritus ante thronum Dei.

DROGONIS CARDINALIS

LIBER

DE DIVINIS OFFICIIS

SEU

HORIS CANONICIS.

(Biblioth. vet. Patr. ibid., p. 345.)

Cur matutinæ laudes a fidelibus celebrantur.

Dominus filios Israel dura de servitute Ægypti, et de sub manu Pharaonis educturus, post multa miracula quibus induratum cor Pharaonis emollire non potuit, unum et hoc ultimum potenter operatus est; primogenita Ægyptiorum angelo percussente interficiens; quo et Pharaonem cum suis vehementer exterruit, et populum suum mirabiliter liberavit. Præcepit enim per Moysen populo Israel, ut omnes singuli per familias et domos suas agnum immaculatum tollerent, ejusque carnibus, juxta id quod eis mandatum est, comestis, de sanguine ipsius super postes domorum suarum ponerent; ut hoc signo angelus percussens, quæ ipsorum erant intacta præteriret. Media vero nocte vastator angelus adveniens ubi signa sanguinis in postibus conspiciebat, pertransiens, domosque Ægyptiorum ingrediens, per singulas earum necabat primogenita, primogenitis filiorum Israel reservatis omnibus. Hac virtute miraculi compulsus est rex Ægyptius dimittere populum Domini (Exod. xii, xiii). Quo in facto liberatio nostra

C figurabatur, quam in nobis quotidie Dominus spiritaliter operatur; per quam viri filii Israel efficiuntur. Israel enim *videns Dominum* interpretatur. Filii autem qui a sanctis Patribus Dominum videntibus in fide, et cæteris quibus Deus videtur, generati sumus. Quia igitur miraculum illud medio noctis actum est, nos quoque ad nocturnas vigilias cum Propheta dicente: *Media nocte surgebam ad constendum tibi* (Psal. cxviii), consurgere debemus, ut ab invisibili Pharaone, id est diabolo, et ab Ægypti servitute, a tenebrarum scilicet operibus, cooperante Divina gratia, liberemur. Nocturnis ergo vigiliis orandum est Dominus, ut gladio verbi sui invisibiliter penetrantis, opera vitæ nostræ prioris tenebræ in nobis percussat et adnihilat, quæ per Ægyptiorum primogenita significari novimus: in quibus etiam Pharaoni, id est regi tenebrarum, captivati servivimus. *Qui enim facit peccatum, servus est peccati* (Joan. viii). Dum enim propriis obediremus voluptatibus, sicut ait Apostolus, *Fuistis aliquando tenebræ* (Ephes. v), malignis spiritibus excecati obedivimus; nunc autem conversi, et

facti lux in Domino, ante ipsum intuitu vigili pernoctantes, id etiam postulemus ut ipsum fide cernamus, quæ per Israelis primogenita signabatur, quia prima est et fundamentum omnium virtutum; in nobis sanguine veri agni conservet inviolabilem, ne vastator ille angelus, qui *tanquam leo rugiens circuit quærens quem devoret* (I Petr. v), aut per errorem pravæ opinionis eam in nobis feriat, aut, per desiderium a bene operando torpescere faciens, eam occidat. *Fides enim sine operibus mortua est* (Jac. ii). Ab illo autem sic tuti esse poterimus, si adhibito studio per vestigia Dominicæ humilitatis, patientiæ atque mansuetudinis incedentes, imitationem passionis sanguine agni designatæ, vita et moribus ubique teneamus. Hæc enim signa si diabolus in nobis prospexerit veraciter, nulla in nobis prævalens virtute, exterritus disparebit.

De eodem.

Celebraturi laudes matutinas, quæ ob honorem et reverentiam Dominicæ resurrectionis, quæ primo mane facta est, aurora diei instituta sunt celebrari, ad memoriam revocemus etiam transitum filiorum Israel per mare Rubrum, primam resurrectionem nostram, quæ in baptismo nobis datur, significantem, cum eos Dominus a servitute Ægypti, et de manu Pharaonis liberaret; ut inde per deserta transientes terram promissionis tandem ingrederentur. Transitus autem ille in vigilia matutina, cujus extrema pars aurora diei est, factus esse perhibetur. Quæ omnia cum in figura illis contingerent, veritatem nobis adventuram præsignabant: Quia enim per mare Rubrum baptismus noster sanguine Christi consecratus intelligitur, competenter per transitum populi Dei ablutio nostra in baptismo figuratur; ubi et veteris erroris tenebrosa exuentes contagia, et a maligno emancipati pervasore, Domino commersi commorimur, et a morte prima educti, reviviscentes ipsi consurgimus, ut resurrectionis ejus, quæ primo mane facta est, participes existamus. Nemo autem in secunda resurrectione ad claritatem resurgere poterit, nisi primam in hac vita habuerit. Est autem sicut prima mors sordere vitiis, et propriis involvi cupiditatibus; secunda vero perpetuis subjacere doloribus. Ita quoque prima resurrectio a vitiis in hac vita resurgere; secunda vero de corruptela ad incorruptionem, de exilio ad patriam, de tenebris ad lucem, de pœnis ad requiem introire. Patet ergo quia, sicut secunda mors primam inevitabiliter sequitur, sic etiam secunda resurrectio primam misericordiam comitatur. Meditemur itaque cum David in matutinis in Domino, præveniamusque eum diluculo, meditantes in eloquia ejus, ut ipse nos sua misericordia, sic a prima morte resurgere concedat, quatenus sibi configuratos, suæ resurrectionis, cum secundo advenierit, participes faciat; sicque per hujus vitæ deserta immaculato calle transeamus, ut ad terram veræ promissionis, cœlestem scilicet Hierusalem, ipso ducente pervenire valeamus.

De hora Prima.

Horæ primæ laudatio, hymno ipsius attestante, quo dicimus: *Jam lucis orto sidere*, a sanctis patribus exoriente sole constituta est celebrari; quæ si aliquando tardius aut celerius, negotiis exigentibus, celebretur, nobis horæ debitæ congruo tempore persolventibus officium, hujus similiter et cæterarum statutus terminus penes eum cui cuncta sunt præsentia, relinquatur. Ad hanc igitur horam convenientes celebrandam, Creatori nostro benedicamus, et referamus gratias, qui etiam exterioribus nostris necessitudinibus providet et procurat, in tantum ut, præter cætera quæ multa sunt sure benignitatis beneficia, solem istum visibilem, tam spectabilem videlicet sua pulchritudine creaturam, corporisque usibus nostris et sensibus illustrandis tot modis necessariam, nobis accommodare dignatus est. Sol etenim iste corporeus, (ut plura taceam, quæ per eum operatur divina providentia) mundum purgans a tenebris, accessu suo cœli plagam hanc quam incolimus, depulso frigore, clementiorem reddit, terram quoque fecundans, arbores fructificare facit. Quæ cum admiratione digna sint, non debet tamen vel utentes retinere hujus utilitas, vel pulchritudo intuentes. In his enim corporalibus, quæ ad modicum proficiunt, etsi plura sint in suo genere, remanere non debemus; sed sicut scriptum est: *Invisibilia ipsius a creatura mundi per ea quæ facta sunt intellecta conspiciuntur* (Rom. i): per creaturam ipsum invitantem Creatorem, Solem Justitiæ, videlicet Dominum Christum fide ac dilectione inquiramus; quem ad ostium mentis nostræ pulsantem invenire quotidie poterimus. Ipse enim per corporalia beneficia nobis præstita, quæ motibus subjacent, et transeunt, summum bonum, quod ipse est, incommutabile semperque manens admonet inquirendum, fideliterque querentibus et amore pulsantibus veraciter promittit invenendum. Scriptum est enim: *Quærite et invenietis; pulsate et aperietur vobis* (Matth. vii). Ut igitur a nobis valeat inveniri, sincero corde queramus, dilectione pulsemus, piissimam ejus exorantes clementiam, ut, qui verus est Sol Justitiæ, cæcitalis et ignorantie depellens tenebras, dignetur in nostris exoriri et inhabitare mentibus; et, quia mediator et advocatus noster fieri dignatus est pro nobis, accedens ad Patrem, eum nobis clementiorem, et, vitiorum depulso frigore, faciat esse propitium; et terram nostram (corda ipsa videlicet) sanctarum cogitationum radicibus germinare, exteriusque per opera Deo suaviter redolentia faciat infatigabiliter fructificare; quatenus veram justitiam per omnia sitiientes, ad seipsum ipse nos, per seipsum indeclinabiliter perducatur, et ad illam felicem et plenam satietatem nos pertrahat; quoniam fidelibus suis promittit dicens. *Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur* (Matth. v).

De hora Tertia.

Christus Agnus innocens pro nobis peccatoribus ante Pilatum vilissimum mancipium hora diei tertia

ad iudicandum stare dignatus est, ne nos in extremi A
iudicii terrore, peccatis accusantibus, rei iudicemur.
Ipse enim crudelem sententiam sustinuit a Judæis,
qui et ob id eum hora ipsa crucifixisse ab Evange-
listis dicuntur, clamantibus, *Crucifige, Crucifige eum*
(Joan. xix) : ne super nos caderet illa ultima valde
terribilis sententia, qua dicitur reprobis : *Ite, maledi-*
cti, in ignem æternum (Matth. xxv). Ipse alapas, sputa,
flagella, coronam spineam, irrisionesque patientissi-
me pertulit; ut suo nos exemplo ad patientiam invi-
taret; quatenus, in hac vita probati, spem per pa-
tientiam haberemus vitæ æternæ. Ad sacramentum
etiam hujus horæ attinere probatur, quod Spiritus
sanctus hora tertia a cælo missus ad illuminandam
Ecclesiam, discipulorum cordibus infusus est. Nos
itaque in ista hora Salvatorem nostrum, gratias B
agentes, adoremus, qui tam necessaria nobis et tam
mirifica voluit beneficia præparare. Eandem etiam
gratuitam bonitatem, qua sic voluit, exoremus, ut,
eodem Spiritu nos vivificante interius, ipse, qui ca-
put est suorum, per bona opera exterius sua nos
membra faciat; sicque, pro modulo nostro, sui
nos imitatores, his quæ pertulit, communicare con-
cedat, ut ab auditione mala, ubi justo non timere
promittitur, liberati, auditum bonum et suavem au-
dire mereamur, quoniam dicitur : *Venite, bene-*
dicti Patris mei, percipite regnum quod vobis para-
tum est a patre meo (Matth. xxv).

De hora Sexta.

Testatur evangelicæ veritatis historia quod salus C
nostra Christus hora sexta crucem ascenderit, et a
carnifice sævissimo manus innoxias pedesque trans-
forari permiserit, ut vulneribus suis, nostris mede-
retur vulneribus, atque crucis, patibulo cruciatus a
nobis amoveret æternos. Æquum est igitur et nobis
salutare, hora qua Dei Filius membra, quæ insius
summa divinitas pro nobis assumpserat, pro nobis
etiam doloribus passionum atque crucis ignominie
supposuit, tantæ Majestati reparatrici nostræ natu-
ræ gratias referre. Et quia, ut ipse asserit, sine ipso
facere nihil possumus, in hora suæ sanctæ crucifi-
xionis, laudibus ejus assistentes, ipsius pietatis nul-
li negare auxilium efflagitemus : ut, quia duo sunt
crucis genera, cum aut caro eum vitis crucifigitur et
concupiscentiis, aut mens et voluntas a vanis cogita-
tionibus et illicitis, divinitus adjuncta refrenatur, nos
faciat homines crucifixos corpore et anima : quate-
nus sic ipsius timore configamur, ne nos insidiator
callidus immanitate vitiorum superet, sed amoris
ejus igne, meridiano fervore succensi, ad bene ope-
randum juxta mandatorum ipsius obedientiam in-
formemur et perficiamur : ut, qui per lignum veti-
tum a vita decideramus, per lignum obedientiæ redire
valeamus.

De hora Nona

Non sine lacrymis atque singultibus semper, si
nostra sufficeret fragilitas, ad horæ nonæ mysteria
celebranda convenire deberemus. Hæc est enim ho-
ra illa qua Christus, vita viventium, in quo quidquid

factum est vita erat, pro nobis pendens in cruce,
consummatis omnibus quæ de ipso usque ad horam
mortis ejus prædicta fuerant, inclinato capite, hinc
manus Patris commendans, tradidit spiritum. Revoce-
mus ita quotidie in hac hora ante mentis oculos illud
salutiferum et venerabile crucis, et crucifixi spectacu-
lum, et animam ejus a corpore exeuntem cum gra-
tiarum actione pronis mentibus adorantes, ejus piam
et indeficientem deprecemur misericordiam; ut qua
charitate propter peccata nostra mori, et propter
justificationem resurgere voluit : ea ipsa nos faciat
in hac vita peccato mori, et vivere justitiæ; ac in
summa nostra necessitate cum anima corpus reli-
querit, nobis subveniens, et interpositione suæ mor-
tis unicæ nos a morte animæ protegens, vitæ nos
illi beatæ tandem restituat, quam de ovibus suis lo-
quens promittit : *Et ego vitam æternam do eis*
(Joan. x).

De hymnis vespertinis.

Post peracta horæ nonæ mysteria, jam spe divinæ
misericordiæ confidentiores, alacrioribus animis ad
hymnos vespertinos festivius convenimus celebra-
dos. Credimus enim et confitemur propitiationem
totius dispensationis, quam Dominus Jesus pro nobis
in corpore gesserat usque ad mortem, mortem au-
tem crucis (Philipp. ii), ad conspectum Patris, die
qua passus est, hora ipsa ascendisse : per quam hu-
mano generi, universaliter pax apud eum restituta
est. Omnes enim quantum ad largam Salvatoris no-
stri misericordiam salvati sunt, nec aliquis, nisi
sponte sua perire malit, a tanto beneficio secludi-
tur. Eadem quoque hora pridie quam pateretur, duo
nobis beneficia, minime tacenda et valde necessa-
ria præparavit, et actu ipso imitanda reliquit.
Unum cum a cæna surgens pedes discipulis lavit,
in quo figuravit nostram conversationem terrenam,
quæ pedum nomine designatur, ut cum eo partem
habeamus ab ipso quotidie necessario ablucendam,
et detergendam ab offensarum pulvere, quas indesi-
nenter contrahimus. Alterum autem est, cum sui
corporis et sanguinis sacramentum, quod nobis hora
ipsa consecrationis in sui commemorationem fa-
ciendum dimisit : quatenus Ecclesia sua in hujus
mundi peregrinatione, ne deficeret, vitale habens
viaticum, eo confortata interim aleretur, donec illi
occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram
ætatis plenitudinis Christi (Ephes. iv), cum scilicet
capiti membris suis coherentibus universis Christi
corpus adimplebitur, et erit *Deus omnia in omni-*
bus (I Cor. xv). Quod ergo tantis et tam universali-
bus vespertina hora decorata est sacramentis, eam
promptioribus et dilatatis frequentantes affectibus,
propitiatori omnium debitas persolventes gratias
oris et cordis instemus precibus, ut quidquid ter-
renæ facis hic conversando contrahimus, fonte pie-
tatis abluat, et suam in nobis perficiens bonitatem,
sic sui nos sacrosancti corporis viatico in hac vita
pascat et vegetet, ut migrantes hinc, in illorum
conscripti numero mereamur pro quibus reconci-

liandis Deo Patri tantam obtulit propitiationis hostiam, et quorum nomina in libro vite conscripta sunt ante tempora.

De Completorio.

Completorium, quæ hora diem terminat abeuntem, celebrat sancta Ecclesia in honorem Dominicæ sepulturæ, dum fideliter Joseph et Nicodemus (qui ad eum venerat nocte primam) ipso de cruce deposito, circa corpus ejus illud aromatibus condientes, et linteis involventes, sanctis mulieribus, a longe ubi poneretur conspicientibus, officiosissime compleverunt. Non enim prætereunda est illa mulierum devotio, quem quia vivum ardentem dilexerant, ipsumque in cruce non sine nimio mœrore et lacrymis obiisse conspexerant: dum sepeliretur locum notabant diligenter ubi eum denuo repeterent, cum unguenta, quibus eum inungerent, reditura præparassent. Quarum devotiones, et obsequia dum animo recolimus; quis est qui non fervore maximo cum eis optet reverenter astitisse, et accuratissime ministrasse; quia quod jam non potest contingere, cum et corporalibus spiritualia præstare noverimus; nihil obest illi Dominicæ sepulturæ Dominici

corporis, corporaliter, quod non potuimus non interfuisse: sed quod illic actum est fide colentes, et amore consepulti ei, ad ea quæ mundi sunt, in secreto nostri pectoris requiem ei præparare satagamus, in qua non defunctus jaceat, sed jam vivens in sæcula vita nostra delectetur, et moribus requiescat. His igitur beneficiis gratias referentes, exoremus ut qui corda scrutatur et renes, ipse domum nostram interiorem a sordibus emundet vitiorum, quatenus eam ingredi et inhabitare sibi complaceat. Nos autem, ne nihil studii adhibuisse videamur, priusquam obdormiscamus in somnum, quod nos in die peccasse cognoscimus, lamentis abluentes et poenitentia, quæ Dei sunt meditemur, et sancta meditatione locum ipsi in nobis præparemus, cum David dicentes: *Si dederò somnum oculis meis, et palpebris meis dormitationem, donec inveniam locum Domino (Psal. cxxxv).* Si igitur nobis obdormiscantibus tantus hospes penetralia cordis inhabitaverit: rursum nobis ex vigilantibus, ad nocturnas vigiliis illum quærentibus, haud longe aberit; quem fidelis anima in cubili pectoris paratum reperiet, ubi obdormiscens illum collocaverat.

ANNO DOMINI MCXVIII

SANCTUS HUGO

GRATIANOPOLITANUS EPISCOPUS

NOTITIA IN SANCTUM HUGONEM

(BOLLAND., *Acta sanctorum*, April. t. I, p. 36)

Inter illustres viros qui eximio sanctitatis splendore sæculo Christi xi et xii floruerunt, censeri potest S. Hugo, episcopus Gratianopolitanus in Delphinatu superiore, familiaris S. Brunoni Carthusiæ fundatori, et S. Bernardo abbati Claravallensi. Natus est S. Hugo anno Christi 1053, episcopus ordinatus anno 1080; cum ferme annorum esset viginti septem, ut in Vita num. 5, legitur. Ad Dominum migravit anno ætatis suæ LXXX, consecrationis in episcopum XXXII, Christi 1132, Kalendis Aprilis, sexta ante Dominicam Palmarum feria. Erat annus ille bissextilis, quo cyclo lunæ XII, solis XXI, litteris Dominicalibus CB, Pascha celebratum fuit die 10 Aprilis. Hæc de ejus ætate.

Nomen S. Hugonis exstat variis fastis sacris ascriptum, tam manu exaratis quam prelo editis. Ex his sunt Grevenus et Molanus, in Auctario Usuardi; Maurolycus, Galesinius, Canisius; et ex monasticis, Wion, Menardus Dorganus, Bucelinus ei longum encomium texuit; Natalibus canonicorum ascripsit Constantinus Ghinius; in Martyrologio Gallicano plurimum eum laudat Saussaius, cum quibus omnibus ita celebratur in Martyrologio Romano: c Gratianopoli S. Hugonis episcopi, qui multis annis in solitudine vitam exegit et miraculorum gloria clarus migravit ad Dominum.

NOTITIA ALTERA.

(MABILL. *Annal. Bened.* tom. V, pag. 188.)

Erat Hugo filius Odonis, nobilis Valentiniensis, viri in militari habitu admodum religiosi, qui in propectissima ætate Carthusiense institutum arripuit, annisque in eo circiter decem et octo exactis, fere centenarius in-